

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2023 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Kulczewska-Garcia

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2023 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **A. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w. W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z 29 czerwca 2022 r.

sygn. akt I C 1549/18

1. oddala apelację;

2. przyznaje adwokatowi M. Ś. wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w instancji odwoławczej w kwocie 147,60 zł brutto i nakazuje jego wypłacenie z funduszy Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Szamotułach.

Anna Kulczewska-Garcia

UZASADNIENIE

Powód A. J. w pozwie przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w. W. wniósł o zasądzenie kwoty 25.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego kosztów procesu. W uzasadnieniu podał, że przebywa w Zakładzie Karnym w. W. od 28.02.2018 r. Podał, że pozwany nie zapewnił warunków bytowych, które prawo nakazuje zapewnić osobie izolowanej. W celach były insekty, grzyby i pleśń. Powód wskazał na brak ciepłej wody, brak wentylacji, złe oświetlenie, brak odpowiedniego leczenia i przeludnienie w celach.

W odpowiedzi na pozew Dyrektor Zakładu Karnego w. W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniósł, że wszystkie zarzuty i twierdzenia powoda są gołosłowne i bezpodstawne. Zaprzeczył, aby powód poniósł szkodę na dobrach osobistych na skutek niezapewnienia mu odpowiednich warunków bytowych odbywania kary pozbawienia wolności. Warunki bytowe pozwany realizuje zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. przepisami k.k.w., rozporządzeniami Ministra Sprawiedliwości w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych oraz pozostałych przepisów wykonawczych do ustawy.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach w pkt 1 powództwo oddalił, w pkt 2 zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz w pkt 3 przyznał

radcy prawnemu M. Ś. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Szamotułach kwotę 295,20 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód zaskarżając go w zakresie pkt 1 i 2.

I. Zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów postępowania :

a) art. 233 §1 kpc poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie za wiarygodne notatek służbowych i dokumentów przedstawionych przez pozwanego co w konsekwencji doprowadziło do ustalenia stanu faktycznego sprawy niezgodnego z rzeczywistym;

b) naruszenie art. 233 § 1 KPC poprzez jego niezastosowanie i błędne odmówienie wiarygodności wyjaśnieniom przedstawionym przez powoda, co w konsekwencji doprowadziło do ustalenia stanu faktycznego sprawy niezgodnego z rzeczywistym;

c) naruszenie art. 233 § 1 KPC poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że cele w Zakładzie Karnym w. W. w których przebywał powód spełniały wymogi sanitarne i higieniczne, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego oddalenia powództwa Powoda;

d) art. 2351 § 2 KPC poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie i nieustosunkowanie się do wniosku dowodowego powoda o przesłuchanie stron, a w szczególności zadawanie pytań pozwanemu, co miało wpływ na treść wyroku;

e) naruszenie art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 5 KPC poprzez jego błędne zastosowanie i pominięcie wniosków dowodowych Powoda zgłoszonych na rozprawie w dniu 29 czerwca 2022, tj. wniosków o zobowiązanie pozwanego do przekazania wykazu cel w których przebywał powód wraz z ich metrażem, o powołanie biegłego psychiatry na okoliczność stanu psychicznego powoda i wpływu na to zdrowie pobytu w ZK w. W. oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego internisty na okoliczność stanu zdrowia fizycznego powoda i wpływu na to zdrowie pobytu w ZK w. W., mimo iż dowody te w żaden sposób nie opóźniłyby postępowania, co doprowadziło do ustalenia stanu faktycznego sprawy niezgodnego z rzeczywistym.

II. Naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

a. naruszenie art. 445 § 1 oraz art. 448 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku - Kodeks cywilny (dalej „kc”) przez odmowę ich zastosowania przyjęcie, że w mniejszej sprawie nie występują przesłanki usprawiedliwiające przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego;

a. art. 23 kc poprzez odmowę jego zastosowania i przyjęcie, że naruszenie bezpieczeństwa zdrowotnego, pociągające za sobą lęk o stan zdrowia nie stanowiło zagrożenia dla dóbr osobistych Powoda jakimi są zdrowie i życie;

b. art. 24 kc poprzez odmowę jego zastosowania i poprzez przyjęcie, że dobro osobiste powoda w postaci prawa do nienarażania powoda na utratę życia i zdrowia nie zostało naruszone;

c. naruszenie art. 5 kc poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że przyznane Powodowi zadośćuczynienia naruszały zasady współżycia społecznego;

d. naruszenie art. 102 pkt 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (dalej: „kkw j poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że warunki bytowe Powoda w Zakładzie Karnym w. W. były odpowiednie, a w konsekwencji niewłaściwe jego zastosowanie.

Na podstawie powyższych zarzutów powód wniósł :

1. na podstawie art. 386 § 1 KPC o zmianę wyroku i zasądzenie kwoty 25.000,00 zł od pozwanego na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych;

1. na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 kpc o zmianę wyroku w zakresie kosztów sądowych za I instancję i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w I instancji wg norm przepisanych;
2. na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 kpc o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w II instancji wg norm przepisanych;
3. na podstawie art. 391 § 1 kpc w zw. z art. 235¹ kpc o przeprowadzenie dowodu:
  - a. z przesłuchania stron z ograniczeniem tego dowodu do zeznań pozwanego;
  - a. z dokumentu w postaci wykazu cel w których przebywał powód wraz z ich metrażem na okoliczność warunków bytowych pozwanego w ZK w. W.,
  - b. z opinii biegłego psychiatry na okoliczność stanu psychicznego powoda i wpływu na to zdrowie pobytu w ZK w. W.
  - c. z opinii biegłego internisty na okoliczność stanu zdrowia fizycznego powoda i wpływu na to zdrowie pobytu w ZK w. W.;
4. zobowiązanie pozwanego do przedstawienia takiego wykazu, o którym mowa w pkt 4.a. powyżej;
5. zwolnienie powoda od kosztów sądowych w zakresie postępowania II instancji.

Pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu oświadczając, iż nie zostały one zapłacone w całości ani nawet w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy poczynił w sprawie ustalenia faktyczne, które miały oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, nie budziły zastrzeżeń i nie zostały przez apelującego skutecznie zakwestionowane. Dlatego Sąd Okręgowy zaakceptował je i na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął za własne.

Bezzasadny był zarzut apelującego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

W okolicznościach sprawy Sąd Rejonowy trafnie uznał przedstawione przez pozwanego dokumenty w postaci notatek służbowych pracowników Zakładu Karnego w. W. za wiarygodny i wartościowy materiał dowodowy. Wprawdzie pochodzą one od osób, które pozostają w zależności od pozwanego, gdyż są jego pracownikami, jednak wbrew przekonaniu skarżącego nie dyskwalifikowało to ich, a jedynie nakazywało ostrożną ocenę ich treści. Taka ocena prowadziła do wniosku, że są godne zaufania, przede wszystkim dlatego, że powód nie zaoferował dowodów o większej sile przekonywania, które wskazywałyby na odmienny stan rzeczy. W tym zakresie powód przedstawił jedynie własne zeznania, a więc dowód o bardzo niskiej sile przekonywania (mocy dowodowej), który w konfrontacji z omawianymi dokumentami musiał być uznany za znacznie mniej przekonujący. Podkreślić przy tym trzeba, że powód mógł z łatwością zaoferować inne dowody - np. zeznania świadków.

Podkreślenia także wymaga, że w apelacji powód zarzucił, że niezasadne oddalenie przez Sąd Rejonowy jego wniosku o zobowiązanie pozwanego do złożenia wykazu cel, w których przebywał, wraz z ich metrażem, uniemożliwiło mu wykazanie, że nie były spełnione ustawowe wymogi powierzchni cel. W ten sposób sam uznał, że pochodzący od pozwanego dokument (wykaz cel) będzie wiarygodnym potwierdzeniem stanu faktycznego. W takiej sytuacji kwestionowanie przez niego notatek służbowych tylko z tego powodu, że pochodziły od pracowników pozwanego, było całkowicie nieprzekonujące i powodowało, że jego stanowisko było wewnętrznie sprzeczne.

Wbrew odmiennemu przekonaniu, które wynika z apelacji, zawarte w pozwie twierdzenia („wyjaśnienia”) powoda nie stanowiły dowodu i nie podlegały ocenie w tym charakterze. W związku z tym w zakresie, w jakim dotyczyły

okoliczności spornych, nie mogły stanowić podstawy ustaleń a nie dokonanie ich oceny nie mogło stanowić naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Za pomocą zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie, że cele, w których przebywał powód, spełniały wymogi sanitarne i higieniczne, apelujący wprost podważał ustalenia faktyczne i nie odnosił się do oceny lub braku oceny żadnego konkretnego dowodu. W istocie był to więc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Był on chybiony. Materiał dowodowy nie dawał podstaw do odmiennych ustaleń. Zeznania powoda w tym zakresie Sąd Rejonowy słusznie zdyskwalifikował, a pozostałe dowody, którymi Sąd ten dysponował, przemawiały za kwestionowanymi przez apelującego ustaleniami.

Zarzuty naruszenia art. 235² k.p.c. nie mogły odnieść skutku.

Sąd pierwszej instancji istotnie nie oddalił wniosku powoda o przesłuchanie także pozwanego, co uchybiło art. 235² § 2 k.p.c. Jednakże naruszenie prawa procesowego może być podstawą uwzględnienia apelacji tylko, jeśli miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Pominiecie zeznań pozwanego bez wydania postanowienia dowodowego w sposób oczywisty nie miało żadnego wpływu na treść wyroku. To samo dotyczy nieprzesłuchania za pozwanego naczelnika zakładu karnego. Nie sposób przyjąć, że mógłby on mieć wiedzę i pamiętać, w jakich celach powód odbywał karę w 2018 i 2019 r. i jakie w nich panowały warunki.

Sąd Rejonowy nie naruszył art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c.

Pozwany do odpowiedzi na pozew dołączył wydruk z historii rozmieszczenia, zawierający listę cel, w których przebywał powód i okresy pobytu, wydruk ze swego systemu monitorowania pobytu więźniów w celach przeludnionych, z którego wynikało, że pozwany nie przebywał w celach przeludnionych oraz notatkę służbową, potwierdzającą, że powód przebywał w celach spełniających normę 3 m². Te dokumenty w istocie realizowały cel wniosku dowodowego powoda o zobowiązanie pozwanego do złożenia wykazu cel i ich metrażu. Nie sposób przyjąć, że w wyniku zobowiązania Sądu pozwany złożyłby dokument, zawierający inne informacje w tym zakresie niż wynikające z wcześniej złożonych dokumentów.

Przede wszystkim jednak zauważyć trzeba, że w kontekście zgromadzonego w sprawie materiału, uzyskanie wykazu cel, w których powód przebywał i ich powierzchni, nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż w żaden sposób nie dowodziłoby tego, że cele te, w czasie, kiedy powód w nich przebywał, były przeludnione. Wykazanie tego wymagałoby od powoda dodatkowej inicjatywy dowodowej, której jednak nie wykazał.

Trafnie Sąd pierwszej instancji zauważył, że wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych nie mogły być uwzględnione, gdyż w sprawie powód nie wykazał żadnych faktów, które pozwalałyby na ocenę, że dowód z opinii biegłych może być istotny dla rozstrzygnięcia sprawy oraz nie zaoferował jakiegokolwiek dokumentacji medycznej, która mogłaby być dla biegłych podstawą opiniowania.

W odniesieniu do kwestionowanego w apelacji oddalenia przez Sąd Rejonowy wniosków dowodowych zauważyć też trzeba, że powód był reprezentowany przez adwokata, który nie zgłosił zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 § 1 k.p.c. W związku z tym powód utraciłby prawo do powoływania się na takie uchybienie, gdyby nawet miało miejsce (art. 162 § 2 k.p.c.).

W apelacji powód powtórzył wnioski dowodowe, które zgłosił w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Z wyżej przedstawionych wywodów jasno wynika, że wnioski te miały wykazać fakty nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy lub zmierzały jedynie do przedłużenia procesu (art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c.). Dlatego Sąd Okręgowy je oddalił.

Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował w sprawie prawo materialne i Sąd Okręgowy podziela jego rozważania w tym przedmiocie. Zarzuty apelującego naruszenia prawa materialnego były oparte na założeniu skuteczności

zarzutów naruszenia prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych. Błędność tego założenia czyniła je więc bezprzedmiotowymi.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc jako bezzasadną.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd orzekł w oparciu o treść §14 ust. 1 pkt. 26 w zw z §16 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03.10.2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016, poz. 1715 ze zm.), przy uwzględnieniu wyroku TK z dnia 23.04.2020 r. SK 66/19.

Anna Kulczewska-Garcia